

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja vsako sredo opoldne. Velja za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L, za inozemstvo 20 L; posamezne številke 20 stot. — — Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. — — ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. — —

Zakaj ni ljubezni v ljudeh? Zakaj da le enemu med vsemi ne privoščijo niti rosne kaplje, prav tistemu ne, ki je ljubezni najbolj lačen in ježen? I. C.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 4 lire v visočini enega cm v enem stolpu. — — List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. — — Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. — —

Borba za naše vodne sile.

V pondeljek se je vršila seja širšega deželnega odbora v Gorici. Na dnevnem redu je stalo tudi vprašanje izrabljanja naših vodnih sil, ki nam jih hoče iztrgati družba tujih kapitalistov. Predsednik dežel. odbora dr. Pettarin je podal izčrpno poročilo o položaju in stavil predlog, naj širši deželni odbor sklene, da pristopi dežela definitivno k meddeželni zadrugi Julijskih elektrarn, ter izjavi, da ima Goriška edino in izključno pravico do izrabljanja naših vodnih sil. K predmetu se je oglasil tudi deželni odbornik dr. Bezednjak in izjavil v glavnem sledeče:

Mislím, da je malo zadev izrednega dež. odbora, ki bodo našle tako silen in globok odmev v deželi, kakor vprašanje naših vodnih sil. Ko je prineslo časopisje vest, da bomo na današnji seji govorili o vodnih silah Goriške, se je obrnila pozornost cele javnosti na razprave našega zbora. Kajti ljudstvo se prav do ločno zaveda, da stoji na dnevnem redu največje vprašanje njegove gospodarske bodočnosti.

Danes vedo že v najmanjši vasi, da se bojuje dežela in njeno prebivalstvo proti peščici zasebnikov, za svojo gospodarsko neodvisnost. Na eni strani stoji znatno število kapitalističnih podjetnikov, na drugi so tisoči ljudstva, ki hočejo ostati gospodarji zemlje, na kateri živijo. Naša zemlja je revna in škopa, v potokih lije pot našega kmetijskega ljudstva, da iztrže zemlji živčez za naše družine. Malokje imajo kmetje toliko žuljev kakor na Primorskem. V Evropi je ni skoro dežele, kjer bi kmetje delali in garali in se mučili tako kakor v naši pokrajini. Nikjer ne je kmetstvo ljudstvo manj in slabše kakor pri nas. To so videle begunske množice v tujini na lastne oči. Edino na Romunskem se dá kmetstva beda primerjati z našo roščino. Še tam se po agrarni reformi lanskega leta razmere boljšajo. Primorska zemlja je tako trda in neizprosna, da žene na desetisoče domačega prebivalstva s trebuhom za kruhom. V najbolj daljnih deželah v Nemčiji, v Egiptu in Ameriki so razkropljeni sinovi in hčere primorske pokrajine. Svoje najboljše sile, vse svoje darove, svojo mladost in svojo moško dobo puste v tujini. Z delavnimi silami našega ljudstva se množijo blagostanje tujih dežel. Ni je bolj žalostne in pretresljive slike, kakor tiste dolge vrste primorskih izgnancev, ki hrepene po domači zemlji, a ne morejo nazaj, ker so jim vrata za vselej zaprta. V zadnjih letih se je gospodarski položaj dežele poostiril, brezposelnost zavzema strahotne oblike. Kaj se bo zgodilo z našim delavnim ljudstvom ko ho obnovi pokrajino dovršena? Od česa bodo živeli množice zidarjev, mizar-

jev, kovačev, tesarjev, kleparjev, ključavničarjev? Kaj bo z njihovimi ženami in njihovi otroci? Može, ki poznajo gospodarske razmere naše dežele trde s polnim prepričanjem, da se bo morala po obnovi naših krajev, izseliti skoro tretjina delavstva iz dežele. Naivečje skrbi tarejo človeka ob misli na prihodnost.

Ali res za naše inteligentno in žilavo ljudstvo ni gospodarske rešitve? Ali bomo morali gledati dolge vrste izseljencev, ki zapuščajo z bomo čulo domačo zemljo? Samo velika in pogumna gospodarska akcija, edino velikopotezna gospodarska reforma bi mogla preprečiti nesrečo. Kaj naj napravimo, da se ohrani in zagotovi ljudstvu obstanek v deželi?

Goriška dežela ni dežela pravih kmetov. Kajti kmet, je le tisti, ki živi izključno od svoje zemlje. Toda ogromni večini našega kmetijskega ljudstva zemlja ne daje vsega življenja. Naši kmetje so kmetje, rokodelci in delavci ob enem. Največji življenski problem našega ljudstva je organizacija postranskega zaslužka, edinosno organizacija industrije. Če se ta problem hitro in dobro ne reši, preti deželi po obnovitvi vseobče brezposelnost in izseljevanje na veliko.

Industrija zahteva za svoj razvoj v bistvu dva predpogoja: oglje in železo. Vsega tega pri nas ni. Vendar imamo v deželi nekaj kar predstavlja v naši dobi enega najvažnejših faktorjev industrije. Goričani imamo vodne sile, ki bodo s svojo električno energijo popolnoma nadomestile oglje in daje možnost za izboljšanje življenskih pogojev v deželi.

Gospodje, v vodnih silah naše dežele vidim edini vir, iz katerega lahko črpamo vire za izboljšanje narodnega gospodarstva.

Zgodil pa se je nesocialen in protizakonit napad na naše največje — v edino naravno bogastvo. Družba zasebnikov je položila roko na naše vodne sile. Ves gospodarski razvoj goriškega ljudstva je v nevarnosti. Skupina kapitalističnih spekulantov se je vrgla v boj, da iztrga deželi koncesijo za izrabljanje vodnih sil na lastni zemlji. Sramotno je, da je boj med prebivalstvom cele naše dežele in peščico zasebnih podjetnikov, sploh mogoč. Možnost tega boja je zame nov dokaz, da je vladajoči kapitalistični sistem protisocialen, nasilen in nedarben.

Pri vladi se ne morejo še odločiti, ali bi dali koncesijo deželi, ki hoče izrabiti vodne sile, v povzdigo domače industrije in v korist celokupnosti, ali pa družbi zasebnikov, ki jim je pri srcu le njihov privatni dobiček.

Če bo vlada poskusila izročiti naše vodno bogastvo kapitalistom, se bo vzdig-

nila na noge vsa dežela. Ogorčenje se že širi do zadnje gorske vasice.

Ko je predsednik dež. odbora dr. Pettarin prvič stopil v javnost z vprašanjem vodnih sil, je našel oporo v vseh strankah in strujah dežele.

Danes se razpravlja v slov. delu dežele o ustanovitvi krepke županske zveze. Ena glavnih in prvih točk njenega programa je, da se vse naše občine zavzamejo z vsemi silami za nedotakljivost našega vodnega bogastva.

Naše ljudstvo stoji na stališču, da nima o zemlji, na kateri prebiva, in o narodnem bogastvu dežele nihče drugi razpolagati kakor dežela sama. Vsak nasprot-

ni poskus znači rop na virih našega življenja. Kdor bi nam hotel vzeti naše vode, bi izvršil atentat ne le na deželno upravo, ampak tudi atentat na obstoj prebivalstva, ki se oklepa načela da je zemlja in kar je na zemlji, last ljudstva.

Uverjen sem, da mora v tej pravični borbi zmagati dežela.

Ta zmaga bo prvi kamen za industrializacijo Goriške, s čimer se omogoči gospodarski razmah našega ljudstva.

Z mirno vestjo smemo odpirati načrt deželne uprave za izkoriščanje vodnih sil in smatram da se morajo predlogi dež. odbora brez drugega že danes sprejeti.

Nekateri glasovi o Benediktu XV.

Cel svet se klanja veličini pokojnega papeža Benedikta XV. Po pravici je izjavil diplomatski zbor, akreditiran pri Sv. Stolicy, v svojem uradnem sozlagju: »Mi vsi žalujemo po njegovi pravičnosti in velikodušnosti, po dobroti njegovega apostolskega srca, po krščanski usmiljenosti, s katero je znal v viharnih časih svojega papeževanja blažiti na neverjeten in vzvišen način duševno in telesno trpljenje tisočih človeških bitij brez razlike plemena, narodnosti in vere«. Najhujši svobodomiselniki niso mogli odreči spoštovanja vzvišenemu streljenju papeževemu. Tako imenuje svobodomiselniki: »Neue Freie Presse« papežev mirovni predlog »velik in sloveč zgodovinski predlog«, ki vsebuje »najvišje postulate človečnosti in demokracije«. Isti list hvale »človekoljubno delavnost papeževu, ki se je vsega posvetil službi nesrečnežev in trpečih, kar podeluje njegovi osebi poseben blesk in mu zagotavlja hvaležnost vseh narodev« isti list naglašava veliko notranjo podobnost med Benediktovo in Leonovo (XIII) cerkveno politiko. — Spričo teh dejstev se po pravici čudimo, da se je našel slovenski list, ki je vrzel kamen na pokojnika, ter mu očital, da se je vatičanska politika napram Slovanom Bened. XV. popolnoma oddaljila od Leona XIII. Očita, da je ista odklanjala vsako in tudi najskromnejšo željo Jugoslovancev, glede slovanskega bogoslužnega jezika. Članek očita neprikrito, da pogreša v Benediktovi politiki dobrohotnosti in ljubezni do slovanskih narodov! — No, to je pa že preveč! O tej dobrohotnosti naj govorijo nad vse zanesljive priče.

Glede Jugoslavije navajamo iz sožalnega govora zunanjega ministra Ninčiča te besede: »Pokojnik je storil v času vojne velike usluge srbskemu delu našega naroda. Naši interniranci in ujetniki v Nemčiji in Avstro-Ogrski so dobivali za časa vojne gmotno pomoč od Sv. Stolice, rodbinam beguncev pa je olajšala dopisovanje s svojci, ki so ostali v domovi-

ni. Kdor hoče razumeti vso veličino tega dela, se mora zamisliti v ono težko dobo, ko smo morali zapustiti našo domovino. Po vojni, ko smo osnovali novo državo, je stremila naša vlada za tem, da ohrani činitelj v vsem svetu. Ta trud je našel pri pok. papežu tudi popolno upoštevanje.«

Glede Čehoslovaške navajamo list češkega zunanjega ministra »Čehoslovaška Republika«: »Papeževu razmerje do čehoslovaškega naroda in države je bilo zelo dobro. Čehoslovaška država se ne more pritoževati, da bi glede uprave škofij na Slovaškem naletela v Vatikanu na nerazumevanje.« In slovaški list »Slovenska Politika« piše, »Mi smo mu (Benediktu) dolžni veliko hvale, kajti pri njem smo našli mnogo podpore za naše težnje, da je lani imenoval tri slovaške škofe na Slovaškem.« Narodna Politika ugotavlja tole: »Tri najmočnejša, cesarstva so se zrušila po vojni« a najstarejša republika vatičanska je zrastle k novemu življenju.... Ze prošlo zimo so odpotovali vatičanski odposlanci na Poljsko v Ukrajino in globoko v rusko zemljo, da bi ugotovili, če ni mogoče prišel čas, da se poravnava.... spor med katolicizmom in pravoslavjem.... da postane Rim zopet glava enotne krščanske cerkve.« — »Prager Presse« pa dokazuje, da so bistvene Benediktove ujemajo z onimi Leona XIII, ter pravi, da je bil »rajni papež nasproti čehoslovaški vladi vedno korekten in konciljanten.« — Sam liberalec Scialoja je v rimski zbornici povdarjal, »da je papeštvo pod Benediktom veliko pridobilo tudi v novih slovanskih državah.«

Da pa papež ni bil nasproten slovanskemu bogoslužju, kaže dejstvo, ki jo navajamo drugje, da je hotel vsem jugoslovanskim katoličanom dovoliti slovansko bogoslužje, če bi temu Hrvati ne nasprotovali. To se je izvedelo iz ust uglednih jugoslovanskih škofov!

Radi škofa Mahničarja povdarjamo, da se je po sam svojem povratku iz rimskega preganstva v Gorici s hvaležnimi

Dan plačila.

Zgodovinska povest. Piše Tine Matko.

II. (3.)

Polonca, lepa hči bogatega očeti Ivana iz Tarčeta, je stala na dvorišču svojega rodnega doma in ni vedela, kaj početi. Njena sestra se je nagibala nad škafom in izščinala perilo. Ko je pogledala narjo, jo je skoraj zavidala. Brezskrbno so ji padali svetli kodri na brezskrben obraz, ki jih je zdaj pa zdaj z mokro roko zopet popravila na čelo in se ozrla po sestri.

Poloca pa je stala, njene misli so uhajale daleč, daleč... Bila je kot človek, ki stoji na razpotju in ne ve, na koncu katere izmed dveh poti leži tisto, kar imenujemo srečo. Zdelo se ji je, da je njeno srce čudno na dvoje razdeljeno, tako kot ima tehtnica dve skodelici. Na eni skodelici sedijo trije: oče, ki bi jo rad omožil bogato, grajski oskrbnik, ostudna prikažen, Jure, ki se niti blizu ne upa, da bi neveste ne splašil in grof, ali kar pravi da je, ki jo gleda, kot bi hotel s samim pogledom požreti. Vsaj trije na eni skodelici. Na drugi skodelici pa en sam in še ve ne zanj, kod hodi, četudi je odnesel pol srca s seboj in ga le po koščkih zopet vrača, polagoma, kot se polagoma ohlaja spo min. Ona e jeziček na tehtnici. Rada bi,

da se ne nagne tehtnica na stran treh.... Štefan, kje si?

Vzdihnila je, da je njena sestra dvignila glavo od pranja, pogledala jo v oči in se nasmehnila. Rekla ni ničesar, ker se je bala.

Tisti hip so zalajali psi na vasi. Par kokoši je preskočilo plot in zakokodakalo. Nekaj moških je preletel njihve in vrte ter se je ustavil na vasi. Prej kot je mogla Polonca zbrati misli v to smer, je stala visoka postava ob starodavnem »banku«, kjer so možje iz dvanaestih sklepali važne zadeve. Ustrašila se je in skoraj kritknila. Toda na obrazu moškega je vstrel nasmeh in se je razširil v lica, beli zobje so se prikazali in obraz je postal povsem drugačen. V Polonci je vstala znana podoba in njeno srce je pričelo sunkoma bti, vsa rdečica ji je planila v obraz. Obstala je na mostu, moška postava pa se je pričela približevati!

Čez hip: »Polonca! — Štefan!«

Prijela sta se za roke in si brez besed pogledala v oči. Polonca je nato povesila pogled.

»Kaj je, Polonca?«

»Nič. Mislila sem, da te ne bo več.«

Čez trenutek molka je zbral Štefan misli in dejal tehtaje vsako potezo na njenem obrazu, vsak blesk v njenih očeh:

»Morda bi ti bilo prav, da bi ne prišel več.«

Ona ga je pogledala pol z očitanjem, pol z vprašanjem, če misli resno! Dve solzi sta se ji zalesketali v očeh in spolzel čez lica na rdeče ustnice kot dve jagodi. Imeli sta bridko slan okus nezkušenega očitka.

Štefan je spoznal to, zato se je nagnil k nji, ko sta sekla na klop in šepetal o mehčani:

»Saj ti vse verujem. Ne očitam ničesar. Morda bi te moral jaz prositi odpuščenja....«

Na te besede ga je samo hvaležno pogledala. Spomnila se je na strogega očeta, a mu ta hip vseeno ni odtegnila roke. Bilo ji je nežno pri srcu. Ni vedela, kam bo planil jeziček na tehtnici — zdaj se je poglala z vso silo na to stran. V eno samo besedo je hotela izliti vse in ta je bila:

»Ti — odpusti.«

Štefan je videl njeno solzo, čutil njeno roko in videl njeno srce. Vedel je, da nosi težo na sebi in je ni hotel še obremeniti, zato je bil njegov glas nenavadno mil, skoroda ženski.

»Nič nimam odpuščati. Kar povei. Samo par minut imam časa; radi mene se je strlo kolo in ne bodo me čakali. Da veš: kozji pastir sem bil, zdaj sem zopet trgovski hlapec, kot tedaj, ko sem hodil

todi mimo. In če me nesreča ne udari, bom kmalu več.... Govori!«

Polonca je molčala. Njena roka se je igrala z gubami obleke.

»Kaj je bilo?«

»Leto dni te ni bilo. Ta čas so prihajali drugi snubci.«

Polonca je zopet umolknila.

»Ali te je oče že obljubil?« je vprašal Štefan in čuden občutek mu je zaprl grlo, kot da ga nekaj davi.

»Ne še,« je dejala Polonca skoraj tiho.

»Kdo te snubi?«

Za hip ni dobil odgovora. Pogledala ga je v oči. Nato je dejala skoraj popolnoma tiho:

»Jure z Grumperka.«

»Grajski oskrbnik?«

In še bolj tiho: »Da.«

Štefan je vzkipek, kri mu je planila v obraz kot ob spominu na grdo zasramovanje in žalitev. Pest je stisnil, začudeno je pogledal Polonco, ki se je stresla kot ptička v mrazu.

»Ta pokveka, ta enoki hlapec vseh razbojnikov, ta rabelj... ta...«

Ni našel besed. Dekle ga je hotelo pomiriti, zato je dejalo:

»Pravzaprav ne on...«

»Kdo drugi?«

besedami spominjal papeža, ki se je z vso vsem zanj zavzel pri laški vladi, da si ni imelo njegovo posredovanje koj uspeha. Neresnična je toraj, če se trdi, »da vatikanska politika ni vzela škofa Mahničja v zadostno obrambo, in da je

dopustila, da je pretrpel mučeništvo, ki ga je spravilo v grob«. — Je pa gotovo, da nasprotuje vsem tendencam našega škofa - mučenika, ako se zlorablja se njegovo ime, da se tem lažje udari po glavarju sv. Cerkve.

Seja širšega deželnega odbora.

Na ponedeljkovi seji širšega dež. odbora sta bila sprejeta dva vladna predloga, in sicer dekret o prisegi županov in dekret o navadnem znaku županov. Širši dež. odbor je deželni proračun izročil v proučevanje posebnemu odseku. Ustanovili so se na seji trije odseki: ravno - upravni, finančni in šol. odsek. Izmed Slovencev sta prišla v pravno - upravni odsek dr. Besednjak in dr. Tuma, v finančni odsek je prišel dr. Anton Gregorčič, ki je bil izvoljen za predsednika odseka. V šolski odsek je prišel Ignacij Križman. Razpravljalo se je tudi o izrabljanju naših vodnih sil. Zadeva je bila zelo nujna, ker obstoja nevarnost, da odda vlada koncesije kakim kapitalističnim družbi in ne deželi. Zato so se priključili naši zastopniki na stališče, da se morajo predlogi dr. Pettarina že na tej seji sprejeti, da vlada takoj spozna voljo dežele. Dr. Tuma pa je za stopal stališče, da se mora vsa zadeva izročiti prejšnji komisiji v proučevanje. Oglasil se je pa dr. Besednjak k besedi in utemeljeval svoj predlog. Izrazil je mnenje, da bo imelo ljudstvo od izrabljanja vodnih sil malo koristi, če bo zgrajen dež. konsorcij na kapitalistični podlagi. O teh stvarih bi se moralo danes razpravljati. Da se ne vsili v meddeželno zadrugo kapitalizem, zahteva, naj se zajamči vsem

občinam brez razlike pristop v konsorcij Julijskih elektraren. Dr. Besednjak je odvrnil, da se v bistvu strinja z izvajanjem dr. Tume. Kapitalističen način izkoriščanja vodnih sil po deželi je treba preprečiti, vendar je zahteva dr. Tume; da se prepuštuje vse občine k meddeželni zadrugi, že vresnični in občine so že začele prijavljati svoj pristop. Sicer pa danes ne stoji na dnevnem redu vprašanje o obliki izrabljanja vodnih sil, temveč vprašanje, ali dobijo dežela in občine izrabljanje vode v svoje roke ali pa neznatna skupina tujih kapitalistov. V diskusiji je danes le to, ali bomo mi sploh imeli pravico izkoriščati svoje vodne sile ali nam jih drugi ukradejo. Danes mora stopiti dežela na noge in povedati glasno in jasno svoje mnenje, reklamirati mora pravico izkoriščanja vodnih sil na svoji zemlji zase. Mi ne moremo vzeti pred delavnimi masami nase odgovornosti, da bi z zavlačevanjem zadeve morda zaigrali našo pravico do vodnih sil in bi koncesijo dobili kapitalisti. — H koncu je dr. Tuma glasoval za predloga dr. Pettarina.

Zato lahko z zadovoljstvom ugotovljamo, da je vprašanje izrabljanja vodnih sil našlo enodušno zaslombo pri vseh stran- kalih in pri obeh plemenih naše dežele.

Socialni tečaj „Kmetске in delavske zveze“.

Kmetska in delavska zveza priredi, kakor je bilo že objavljeno v »Gor. Straži« in v »Edinosti« socialni tečaj v Gorici, od 2.—5. februarja.

PROGRAM SOCIALNEGA TEČAJA:
Socialni tečaj se začne 2-II. (Svečnica) ob 8. uri zvečer.

Na pozdravnem večeru bo govoril o pomenu in namenu socialnega tečaja: dr. J. Bitežnik.

Dnevni red socialnega tečaja v petek, dne 3-II. ob 8. uri zjutraj bo I. predavanje. Predava agrinar inženir Rustja Josip o predmetu: Gospodarske naloge »Kmetске in delavske zveze«.

Ob 10¹/₂ bo II. predavanje. Predava dr. Miroslav Brumat: O ljudskem govorništvu.

Ob 2. uri popoldne bo III. predavanje. Predava živinozdravnik J. Gerbic o predmetu: Pojem kužne bolezni.

Ob 4 in pol popoldne bo 4. predavanje. Predava inženir Rustja Josip o predmetu: Organiziranje »Kmetске in delavske zveze« in njen poslovnik.

Ob 8. uri bo 5. predavanje. Predava živinozdravnik Gerbic Josip o predmetu: Kužne bolezni v naši deželi.

Po predavanju razgovor o organiziranju živinorejških zadrug in o zavarovalnici za živino.

Dnevni red socialnega tečaja, v soboto, dne 4. februarja:

Ob 8. uri zjutraj bo 6. predavanje. Predava župan Rejec Anton o predmetu: Naloge občine.

Ob 10. uri bo 7. predavanje. Predava župnik Abram Josip o predmetu: Krek in njegovo delo.

Ob 3. uri popoldne bo 8. predavanje. Predava dr. Leopold Bobič o predmetu: Občinska avtonomija.

»Za njega sicer, a ne on. Samo dvakrat je bil v naši hiši.«

»Kdo drugi?« je Štefan stisnil zobe od jeze in nestrpnosti.

»Gospod — da je vitez menda — eden Kaporjakov. Jaz tega ne razumem. Da naj vžamem Jureta... in da mi bo dobro, da bom stanovala na gradu.... Jaz ne razumem.... On pa me gleda, gleda.... kot da bi me hotel požreli...«

V presledkih je izgovorila te besede, nazadnje je zajokala. V Štefanu je kuhala jeza, da je vstal in zopet sedel. Ko je videl dekletove solze, se je omehčal, po božal njen obraz in se dotaknil vročih solz.

»Nič ne maraj. Vse bo dobro. In kaj si ti dejala?«

»Nič....«

»Nisi nikoli pritrčila?«

»Enkrat sem samo priključila. Mučili so me in nisem vedela, kje si.«

»Štefan je stisnil ustnice.« »To ne veš, je pošepetal. »Govoril bom s tvojim očetom, kadar se vrnem iz Čedad.« Tak kot sem, ne morem. In če ne, počakam Kaporjaka, grem na Grumperk...«

Ob 5. uri bo 9. predavanje. Predava državni poslanec Šček o predmetu: Program »Kmetске in delavske zveze«.

Ob 8. uri bo 10. predavanje. Predava dr. Miroslav Brumat o predmetu: Kulturne sile krščanstva.

Dnevni red socialnega tečaja, v nedeljo, dne 5. februarja.

Ob 9. uri bo 11. predavanje. Predava dr. E. Besednjak o predmetu: »Deželna avtonomija«.

Ob 11. bo 12. predavanje. Predava dr. A. Pavlica: O organizaciji karitativnega dela.

Ob 2 in pol popoldne bo 13. predavanje. Predava urednik France Bevk: O izobraževalnem delu.

Ob 4 in pol bo 14. predavanje. Predava dr. I. Muhih predmetu: Gospodarstvo in valuta.

Ob 8. uri zvečer bo sklepčno 15. predavanje. Predava državni poslanec Šček: Naš politični položaj.

Skupno kosilo udeležencev socialnega tečaja bo vsaki dan ob 1. uri pop.

Skupna večerja pa ob 7. uri zvečer.

Tovariši: Trampus J. (Gor. Braniča); Štok Iva (Povir); Sever Maks (Rihemberg); Žigon Josip (Komen); Šonc Viktor (Tomaj); Gulič Josip (Tomaj); ki so prijavili tajništvu, da želijo govoriti o predmetih: 1) Naš sedanjí gospodarski položaj; 2) o sadjarstvu; 3) o domačem gospodarstvu; 4) Kristus in njegova doba; 5) Gospodarska in moralna rešitev goriških Slovencev; 6) O društvenem delovanju; 7) O trtoraji — se opozarjajo in naprošajo, da se na svoja predavanja dobro pripravijo, da nastopijo kot soperdavatelji pri zgoraj navedenih istopredmetnih predavanjih.

Tem tovarišem in vsem udeležencem socialnega tečaja kliče, da se živahno udeležujejo debate. Bati se ne sme nihče — marveč pogum velja! Socialni tečaj bo le tedaj uspešen in koristen, ako

»Nikari,« je mirila Polonca, in ga pri jela za roko.

»Kdaj je bil zadnjič tu?«

»Danes. In povem ti: čuden je bil. Kar mimogrede. Vedno se je oziral na cesto. Pazite se, bojim se zate. On je razbojnik, pravijo.«

»Naj bo. Mnogo nas je. Bog daj, da bi se srečali. Nikoli si ne želim kaj lepšega.«

»Ne, on je oborožen...«

»Naj bo!«

Tisti hip so zopet zalajali psi, ob vhdnu na dvorišče je stal Jaka Urhov in naznanil hladno. »Vozovi so v redu. Trgovec te kolne, kod hodiš. Pred nočjo hoče priti v Čedad.«

Štefan je stisnil naglo Polonci roko in ji se zašepetal: »Če se srečava noč... kakšen je?«

Polonca je molčala za hip, nato je dejala: »Bojim se zate.... Vitek je, belo poro nosi in črn plašč...«

Štefan ji je stisnil roko še enkrat in tako trdo, da je skoro zaječala. Nato je izginil na vasi. Ona je ostala na mestu sama in gledala proti mestu, kjer so vpili vozniški na samotni cesti, namenjeni v Čedad. (Dalje.)

se bodo vsi udeleženci brez izjeme udeleževali debate. Na to polagamo pri socialnem tečaju veliko važnost.

Udeležence socialnega tečaja opozarjamo, da prinesejo s seboj brisaco, mto, po možnosti tudi rjuhe in odejala!

Vsak udeleženec naj prinese na socialni tečaj svinčnik in papir.

Socialni tečaj se bo vršil v prostorih Novega doma, II. nadstropje, Via Bertolini, št. 24.

Pred vsem opozarjamo vse udeležence socialnega tečaja, da se dne 2. februarja (na Svečnico) ob 7. uri zvečer zglasijo v prostorih tajništva, Via Carducci št. 4. pritličje.

Tovariši — udeleženci socialnega tečaja, bodite iskreno pozdravljeni! Nad 60 prijateljev — delavcev bo zbrano na socialnem tečaju. Prijateljsko in zaupno sodelovanje udeležencev socialnega tečaja bo rodilo blagoslov za vse naše ljudstvo in vsa našo deželo.

Za »Kmetsko in delavsko zvezo:
Humar Fran, Hudajužna — dr. Josip Bitežnik, Gorica — Bajec Josip, Kamnje.

Kmetijski tečaj.

Na deželni kmetijski šoli v Gorici se bodo vršili letos razni kmetijski tečaji. Prvi tečaj šestdnevni o sadjarstvu s posebnem ozirom na obrezovanje sadnih dreves se bo vršil od 20.—25. februarja drugi dvodnevni o cepljenju trt v suho pa od 27.—28. februarja. V te tečaje se sprejme le omejeno število prosilcev in revnejšim udeležencem iz oddaljenih krajev se bodo tudi podelile podpore. Za sadjarski tečaj je določenih 10 podpor po 90 lir, za tečaj za cepljenje trt pa 20 podpor po 30 lir.

Prošnje za sprejem je nasloviti na deželni kmetijski urad v Gorici, kamor jih je nemudoma poslati potom županstva.

Sprejemajo v tečaje kmetovalci, ki so najmanj 16 let stari ter znajo brati in pisati.

Ti slednji podatki morajo biti navedeni v prošnji in potrjeni od županstva. Istotako morajo biti navedeni v prošnji in potrjeni od županstva tudi podatki o ubožnosti vseh onih, ki prosijo za podelitev podpor.

Po možnosti se bo poskrbelo za brezplačna prenočišča onih udeležencev, ki se udeležijo dva ali več dni trajajočih tečajev iz bolj oddaljenih občin.

Po vpisu in sprejemu so vsi udeleženci obvezani udeležiti se posameznih tečajev in se držati natančno določenega pravilnika in urnika.

Podpore se izplačajo na koncu vsakega tečaja oziroma v dveh enakih obrokih pri onih tečajih, ki bodo trajali po več dni. Drugi obrok se v teh slučajih izplača ob sklepu vsakega tečaja. V slučajih nerednega udeleževanja in neprimernega vedenja se morajo podpore odtegniti.

Izpričevalo o obisku se bo izdalo le na udeleženčevo zahtevo.

Novoizvoljenim občinskim starešinom.

Preteklo je dobrih šest let, odkar je bilo vsled vojne ukinjeno ustavno življenje v naši deželi. Med vojno in po vojni so upravljali naše občine deloma domači, deloma tuji gerenti, ki so bili imenovani od vlade. Kot taki so bili odgovorni le vladi za svoje delovanje in nehanje, ker niso bili od ljudstva izvoljeni. Tuji gerenti so bili od ljudstva osovraženi, ker so se obnašali kot tujec med ptuji in ker niso imeli smisla in dobre volje za pravične zahteve našega po vojni tako oškodovanega prebivalstva. Da je gospodarstvo v teh občinah vsled izvenzakonitih razmer močno trpelo, je samoobsebi umevno in da ne bo zlahka mogoče spraviti občinske finance v red. V mnogih občinah prevzamejo od ljudstva izvoljeni občinski sveti dokaj zaovoženo gospodarstvo, ki do zahtevalo mnogo dobre volje in požrtvovalnega dela, da se čimprej spravi isto v pravi tir. Veliko vsestranskega dela čaka novoizvoljene občinske svete, če bodo hoteli zadostiti vsem gospodarskim in socialnim zahtevam sedanjega časa. Da bo pa njihovo delovanje uspešno, smoteno in koristno, treba bo popolne poglobitve v bistvo občine, njene avtonomije, njenih postav in sploh vseh zadev, ki spadajo v njen delokrog. Le kdor je dobro podkovan v vsem, bo lahko vršil svojo nalogo kot občinski starešina, ne bo kot statist (kimmovet) pritrjeval vsemu, kar bo slišal. Seje občinskega starešinstva naj bodo v malem obsegu parlament, kjer se na dostojen način debatira, rešeta in obravnava za občane več ali manj važne zadeve. Iz starešinstvovseh sej naj izgine ono mrtvilo, ki je domačemu parlamentu v sramoto in obenem žig malovednosti oz. nevednosti. Kdor hoče nastopati in stvar zastopati, se mora dodobra sam poglo-

biti v zadevo, ki jo zastopa ter razumno in stvarno utemeljiti svoje razloge. Poleg tega mora tudi energično in neustrašeno zagovarjati zadevo, četudi bi naletel na kakršenkoli odpor ali celo na zamero. Kdor bo samozavestno in odločno nastopal, se izogne očitanja, da ni vršil častno naloge, ki jo je sprejel z izvolitvijo v občinsko starešinstvo ter bo lahko podal račun ob koncu volilne dobe.

Občinski svetovalci skrbite, da ostane občinska avtonomija neokrajšana, da se med vojno izdane gostinčarske koncesije uničijo, da se dovoljenje za plese, ki so se po deželi zelo razpasli omejé, da se poskrbi za občinske reveže, da se policijska ura natančno in strogo drži pazite na občinske naprave, na red in snago, na občinske ceste, na pametno občinsko gospodarstvo, na izvršitev občinskih sklepov in na ohranitev naših slovenskih krajevnih imen, in kaži potov, naše narodne samobitnosti in narodnih običajev. Lotite se dela z vso vsmo, ker le v delu je naša rešitev!

Samí se pogubljamó.

Od osmih županstev sem ta teden prejel poziv, naj se za božjo voljo poslanci zavzamemo zato, da pridejo pri javnih delih v prvi vrsti v poštev domačini, ki so brezposelni.

Tri pisma se ozirajo na predliskó železnice. Vsem tem županstvom sem odgovoril približno takole: Ne poslanci, ne drugi posamezniki bodo tu pripomogli, ampak le organizacija. Praktično in konkretno rečeno: kmetsko-delavska zveza. Naše vbojo ljudstvo se vedno misli na milosti, gnade in cesarje, namesto da bi uvidelo potrebo krepke organizacije. Ker pa žalibog naše ljudstvo in predvsem podčeljska interlengca noče razumeti potrebe novega časa, dirja narod v pogubo. Delo dobivajo, drugi, domačini stradajo. Odprite oče ob 11. uri. Šček Virg.

Slovenskim volilcem v Gorici

Politična organizacija Slovencev v Gorici je zahtevala od svojih volilcev discipline, polnoštevilen nastop, samozatajevanja in veliko zaupanje v politično vodstvo! Slovenski volilci so razumeli poziv politične organizacije, da je glavni cilj volilne borbe za Slovence, da stremo in ubijemo fašizem, da vlije s svojim nastopom nasprotnikom spoštovanje do našega ljudstva in njegovih pravic.

Discipliniranosti, molčečnosti slovenskih volilcev gre zahvala in čast, da je v Gorici strta kamora in uničen fašizem. Glasovi slovenskih volilcev so odločili izid volitev v Gorici!

Večino v občinskem svetu je dobila italijanska stranka d'Azione, ki so jo Slovenci kompaktno podprli s svojimi glasuovi.

S svojim nastopom so Slovenci dokazali, da so za sporazum italijanskega in slovenskega ljudstva, da se borijo za mirno, človeško, pravično sožitje obeh narodnosti. Toda najodločnejšo borbo so navedali Slovenci komori in fašizmu — sovražnikom skupnih koristi slovenskega in furlanskega ljudstva.

Slovenci smo dosegli svoj cilj! Kamora je premagana, fašizem je v Gorici ubit! S svojim nastopom smo vzbudili v nasprotnikih spoštovanje do naše discipline, do naše organizacije!

Naša disciplina, zatiranje in zatajevanje narodnih čustev zmagovito zaupanje slovenskih volilcev v politično vodstvo je strlo kamoro in fašizem!

Čast in hvala volilcem, ki so disciplinirano sledili pozivu podpisane politične organizacije!

Slovenski volilci so lahko ponosni na svoj nastop v volilnem boju!

Čast in hvala slovenskim volilcem!

Politično društvo »Edinost« v Gorici.

Dr. Karol Podgornik, l. r. predsednik.

Dr. Josip Bitežnik, l. r. tajnik.

KOLEDAR.

Februar 28 dni.

5. Nedelja: 5. po razgl. G. Agata. (Ev.: Prihika o dobrem semenu.)

6. Ponedeljek: Doroteja, dev. muč. Tit. škof.

7. Torek: Romuald, opat, Rihard, kralj.

8. Sreda: Janez Mat., spoz.; Juvencij. škof.

9. Četrtek: Ciril Aleks, škof; Apolonija dev. m.

10. Petek: Skolaštika, dev.; Viljem, pušč.

11. Sobota: Prikaz. Mar. D. v Lurdu. Deziderij.

Dne 5. izhaja solnce ob 7. uri 19 minut, a zahaja ob 5. uri 12 min.

Dne 5. je prvi krajec ob 5. uri 52 min. zjutraj.

Dopisi.

— Dobrovo v Brdih. Pri zadnjih občinskih volitvah sem bil podpisan za kandidata narodno - gospodarske stranke. Brez moje vednosti bil sem postavljen tudi za kandidata od nasprotne stranke, t. j. stranke kolonov in malih posestnikov. To pa je dalo mnogim povod, da so me obdolžili hinavščine zahrbtnosti itd. Na dan volitev sem javno vprašal voditelja kolonov g. Polenčiča iz Fojane, če sem imel glede moje kandidature kakšen stik z njihovo organizacijo ali s posameznika. — Odgovor: Ne! Vprašal sem ga, zakaj da so me volili oz. kandidirali: »Ker te hočemo imeti v obč. svetu.« Mislim, da je za človeka, ki govori s pametjo, to dovolj in mora biti dovolj. Zal mi je, da so nekateri moji prijatelji, ki bi mene morali poznati, imeli vseeno tako krivo mnenje o meni. Zahvaljujem se predvsem onim, ki so mene črtali iz liste narodno - gospodarske stranke, in se zahvaljujem tudi vsem, ki so mi z izvolitvijo dali zaupanje; ponavljam pa mojo izjavo, da sem pripravljen odložiti poverjenji mi mandat kakor hitro se mi zgorajšnja sumničenja dokažejo. Omeniti moram še, da je bil za v nedeljo 22. t. m. po g. Jusič sklican na Dobrovo sestanek zaupnikov, kjer bi jaz pojasnil zadevo in zahteval zadoščenje, ker se vsled neudeležbe sestanek ni vršil, sem primoran poslužiti se časopisa. — Viljem Šfiligoj.

— Iz Idrije. Pri zadnjih občinskih volitvah so dobili v našem mestu združeni v pol. društvu Edinost 526 glasov, združene komunistične in socialne stranke 515 in italijanska stranka 76 glasov. Dasi je bilo vreme neugodno in od naše strani nobene agitacije, se je vendar udeležilo 90% vseh volilcev. Italijanska stranka je skušala se pridružiti kateri siovenskih strank, a oboji so odklonili. Zakaj so odklonili, ni težko razumeti. Bili so 3 vzroki. 1) Do sedaj so se tako do nas obnašali, da si niso mogli simpatij pridobiti. Naše »narodne dome« pozivajo in pustosijo in nobena oblast jih ne moti pri tem delu, noben se ne zganje, da bi se škoda povrnila.

Drugič nas je zelo neprijetno dirnilo, ko smo zvedeli, kako se je lokalna komisija za italijansko državljanstvo obnašala nasproti Slovencem. Naj omenimo le eden slučaj.

Po nezdgi pri Kobaridu je bilo tu kakih 40 italijanskih častnikov ranjenih v bolnišnici G. dekan jih je obiskoval, potem R. križa naznanjal njih domačin, kje se nahajajo in raz lece v cerkvi prošil za nje cigarete. Kako trda je šla iste čase za tobak! Par ur si moral na prostem v vrsti čakati, da si na zadnje dobil kakih 10 cigaret. In vendar so si kadilci odhrgali in oddali g. dekanu, da je postregel italijanskim častnikom. Še lansko leto se mu je prišel »tenente« zahvaliti, češ Vaš sovražnik sem bil in vendar ste mi tako ljubeznivo uslug storili. A naši italijanski Idrjičani so pri lokalni komisiji vsi glasovali, naj se g. dekanu ne da državljanstva pravica, če tudi je že v Idriji 25. leto.

Tretjič nikjer ne slišimo, da bi bili Italijani, kjer so oni v večini, ponudili spravno roko Slovencem. Ne v Gorici ne v Trstu, tudi ne po istrskih mestih. In vendar tam prebivajo ondi rojeni Slovenci, v Idriji pa ikonaj sem došli Italijani. Postava zahteva vsaj pol letno bivanje v občini, preden smeš k volitvi. Tu je bilo takih vpisanih mnogo, a ko so se reklamirali, se rekursu ni ugodilo.

In na volilnem vabilu tarnajo naši Italijani, da so iskali pri slovenskih strankah prijateljskega sporazuma. Gospoda, prej ga pokažite, a v dejanju, ne v besedah, ali samo na papirju!

— Renče. Dne 28. t. m. sta se zopet ponesrečila dva brata, 17 letni Ivan in 11 letni Gabrijel Kristančič. Ker je bilo mrzlo sta zakurila pri Spacapanovih (pod Fajtovim hribom) in se grela. Potem sta prinesla svojemu očetu kosilo in se zopet grela. Toda pod ognjem je bila zakopana granata. Ko sta bila otroka pri ognju, se je granata razletela, ubila in raztrgala enega takoj, drugega pa smrtno ranila tako, da je kmalu umrl. Oče njun je bil blizu a se mu ni zgodilo nič hudega. Kakor se vidi, je ta hrib posejen z raztrevlivom in zato nesreče še ne bo konca.

— Vrtojba. (Drobit.) Novega župana smo si izvolili v soboto v osebi Ignacija Soban. Županski posli bodo sicer za ta mladeniška in neizkušena pleča za enkrat pretežki, toda z pomočjo izkušenih starih se bodo dale vse težave premagati, ter vsa nerešena vprašanja rešiti v popolno zadovoljnost občanov. Zaupno gledamo vsi v mladega župana, od katerega pričakujemo, da bo županoval splošnemu blagru in ne posameznim osebam. Zato krepko in odločno na težavno delo za rešitev gospodarskih, kul-

turnih in socialnih problemov razdvojene Vrtojbe! — Teden smrti. Pretekli teden je smrt imela pri nas obilo žetev. Začela je pri starih, a ne prizanaša tudi mladim. Pokosila nam je po dolgi bolezni 89 letnega starčka Andrej Gorkič, a kokor tat nam je na hitrem ugrabila 83 letnega Blaža Gorkič. Umrli je tudi Katarina Hvala, služabnica našega g. vikarja. Naj v miru počivajo!

— Kal. Prejeli smo in priobčimo: Dopis iz Kala o volitvah ni popolnoma točen. Ne zdi se pa nam vredno, da bi se po časopisih prerekali o domačih zadevah. Saj se poznamo med seboj, kaj ne? Naj bo župan ta ali oni, upamo, da bo na vse strani pravičen, ker to zahteva korist občine. »Občini koristiti« to naj bo geslo novega župana.

— Iz Renče-Gradišče smo prejeli dopis, v katerem se dopisnik pritožuje, da je okrajna bolniška blagajna v Gorici poslala že pred nekaj meseci v omenjeno občino trikrat na teden nekega zdravnika dr. Adela, ki zdravi bolnike po znamenu medvojnem receptu, da okliče na smrt bolnega za zdravega in ga pošilja na delo. Pravi, da je početje, ki ga vganja v renški bolniški ambulanci že surovo in zljaja vseh, je, da se razmere preuredijo.

— Crniče. Malo se sliši iz naše vasi, vendar bi bilo marsikaj zanimivega povedati. Mi napredujemo v marsikaterem oziru. Vendar moramo reči z ozirom na bralno in pevsko društvo, ki se je nekaj časa lepo razvijalo, da ni več tistega zanimanja, kot bi moralo biti. Mladina, kje si? Ali spiš? — Občinske volitve so bile zelo živahne. Vršila se je tekma med stari in mladimi. Marsikaj se je spremenilo. Le dva prejšnjih sta še ostala v starešinstvu. Komunisti tu sploh niso nastopili samostojno, pa saj jih sploh ni. Vse je volilo z narodno stranko.

— Sv. Gora. — Še vedno so nam pred očmi oni ginljivi prizori, ki so se odigravali v naši Gorici, ko se je vrnila iz begunstva milostna podoba naše svetogorske Matere Božje. Koliko solza in ginjenosti se je tu potočilo! A to veselje, ta radost se ni bila popolna, ker se sveta podoba Božje Poročnice ni mogla vrniti na svoje mesto, na kraj, katerega si je izvolila po besedah, ki jih je govorila deklici Ursuli Fertigovnici: Reci narodu, naj mi tu zida niso in prosi milosti. —

In naš Marijin narod že povprašuje: Kdaj se bo vrnila milostna podoba na sv. Goro?!

Za sedaj nam še ni mogoče dati popolnega odgovora na to vprašanje. A bodi prepričan, ti ljubljani narod Marijin, da se dela na vse mogoče načine pripraviti čim prej dostojno bivališče Nebeški Kraljici. Zima sicer kraljuje z vso svojo strogo stjo tudi na sv. Gori, a delo in popravilo vendar ni ustavljeno.

Ker je nadaljne zidanje zasilne cerkvice in samostančka zaradi zime ustavljeno, se opravljajo ta čas druga popravilna dela. Tako n. pr. se je zadnje popravila »Krajšnica« ali takozvane štenge od kapelice sv. Trojice do kapelice sv. Frančiška in pokopališča. Da se je ta krajšnica čim prej popravila, je k temu veliko pripomogel vnet častivec Marijin, ki je dal svoja mladeniča — delavca in sicer brezplačno Predstojništvo samostana in svetišča mu izreka tem potom svojo najtoplejšo zahvalo.

Vprašamo: ali bi se ne našlo v našem narodu posnemovalcev tega plemenitega gospodarja? Eden ali pa dva dni bi se pač lahko žrtvovalo za popravo različnih potov okoli sv. Gore, — zlasti sedaj, ko drugo delo počiva radi zime in mraza. Vodstvo svetišča je pripravljeno poskrbeti za brezplačno hrano takim plemenitim prijateljem sv. Gore. — Koliko so storili narod moj, tvoji pradedi za zdavi in popravo svetišča Niso se sramovali nositi opeke niti lesa iz Solkana. In ti, ki si delil begunstvo s svojo Nebeško Materjo, pa se tudi z njo povrnil v svoj rojstni kraj, ti se boš dal sramotiti od svojih pradedov? Vzdigni se torej in pridi za par dni na sv. Goro v teh dneh, ko nimaš doma posebnega opravila da nam pomagaš pri raznih popravilanjih Marijinega svetišča! Kraljica Nebes in zemlje Ti bo ne samo tolažnica, ampak tudi plačnica.

— Spodnja Idrija. V nedeljo, dne 8. jan. je priredilo naše »Kat. slov. Izobr. društvo« zopet gledališko predstavo, to pot Finžgarjevo tridejansko ljudsko dramo »Razvalina življenja«. Dvorana je bila natlačeno polna, mnogo jih je moralo oditi ker niso dobili prostora.

Teden pozneje smo imeli občinske volitve, ki so se še precej mirno izvršile. V začetku je bil nastal nek razdor v narodni stranki, ki se je pa popolnoma poravnal, tako da je ta stranka izšla zmagoslavno iz tega boja. Njeni kandidati so dobili od 201 do 195 glasov. nasprotni zebrežni komunisti in socialisti pa 135 do 134 glasov. Zmaga bi bila še večja, ako ne bi skrajno slabo vreme oviralo, da mnogo volilcev ni prišlo na volišče. Do

100 volilcev je ostalo doma, od katerih bi pa še marsikdo prišel voliti ako bi se zavedal svoje dolžnosti tako kot nasprotniki. Pri tej priliki vam ključemo zopet. Kmetje, združite se v »Kmečki in delavski zvezi«, ki jo imate že vstanovljeno v Sp. Idriji. Naročite se pa tudi na »Gor. Stražo« saj je sramota, da tako velika občina kot je Sp. Idrija, ima le nekaj čez 30 naročnikov. Največji posestniki so, pa nimajo nobenega lista v svoji hiši!

— Sela pri Podmelcu, dne 11 t. m. je umrl Ivan Golja star 24. let, previden se sv. zakramenti, katere mu je njegovo željo in tolažbo podelil gosp. župnik iz Podmelca. Bolehal je že del časa za boleznijo, katero si je v vojni nakopal. Pokojni je bil zelo mirnega in bistroumnega značaja. Bil je zelo spoštovan, kar pričr njegov pogreb. Zatorej srčna hvala vsem, kateri so ga spremili do njegovega groba, k zadnjemu počitku.

Preostali družini naše iskreno sožalje!

— Iz Loga pod Mangartom: V zadnji »Straži« z dne 25. januarja smo brali tudi mi v Logu pod Mangartom: Izid volitev po deželi.

Nekoliko nas je dirnilo, češ, da v naši občini so tudi socialni demokrati v občinskem zastopstvu. Da temu in tako, bilježimo sledeče: V volilnem imeniku je bilo 137 volilcev, izmed katerih je prišlo voliti 123. Da pri nas ni bilo strank, sklepamo iz tega, ker niso nastopile stranke s svojimi kandidati, temveč med 123 volilci ni bilo nič manj kot 35 kandidatov, način volitve, ki mu ni para po celi Goriški. Izmed teh 35 kandidatov ima občina 15 mož, starešin, vsi navdušeni za blagor občine na čelu s stariim županom g. Antonom Cuder, ki je bil tudi sedaj enoglasno izvoljen za novega župana. V novem starešinstvu so starejši možje in tudi mlajši, kateri vsi kot en mož čutijo za narodno slovensko stvar; tako da lahko rečem, da je tudi pri nas doma narodna stranka — kjer izdajalcev ni.

— Jablanica. Poleg nekega volilnega odbora, ki je dal plakatirati po vseh vaseh tukajšnje občine sestavljeno kandidatno listo, ki je pa bila urejena po mišljenju le nekaterih oseb, in ni bila, z malimi izjemami, nikomur po volji, posebno se, ker se je delalo brez sporazuma ostarlega občinstva, so nastopili vsi za enotno kandidatno listo, brez vsakega plakatiranja, ter so šli potem združeno eden za drugega z glasovnico na volišče in dosegli izvolitev vseh 12 kandidatov; manjšinska stranka je dobila 3 mandate.

— Kozaršče. Večkrat čitamo kaj novega iz drugih krajev, samo iz naše vasi ni nikoli nobenega glasu. Lepa je bila naša vasica pred vojno, imeli smo izobraževalno društvo, a sedaj je vse zamrlo. Drugega ni videti, kakor kup razvalin. Pričakujemo odškodnino, da bi obnovili zopet svoj dom, ali to gre počasi. Hodijo agitirati razni gospodje, da bi nam napravili nove hiše ali naši kmetje se ne dajejo premočiti. Ker smo si ustanovili združeno, upamo v boljšo bodočnost. — Vaščan.

— Čezsoca. Izvoljenih je v občinski zastop 10 mladih komunistov in 5 starejših nekomunistov.

Tik pred volitvijo sta bili ustanovljeni dve stranki, vsaka z 12 kandidati, kakor že omenjeno i komunistična in i iz pravih Čezsocočanov, ki je imela izvoliti 12 značajnih mož; zadnja je propadla, dobila je samo 8 glasov. Pomažali so ji propasti Sočani (Log Čezsoški), ki so ustanovili ob 11. uri svojo lastno stranko za vasico Log Čezsoški, a žal je tudi ta pogorela, dobila je samo 34 glasov. Ta strančica je imela tudi 12 kandidatov, pristnih samoložanov, ki so jih volili samo Ložani; k sreči, da sta volili obedeve stranki 2 občinska svetnika iz Loga, drugače sta bira še ta dva pogorela.

Ložani so nas poučili za prihodnje volitve, kako potrebna je pametna sloga.

— Iz Trbiža. (Nemci jočejo, a prepozno.) Občinske volitve so prinesle Nemcem veliko razočaranje. Občinsko zastopstvo je kar na mah postalo po večini laško, dasiravno so hoteli Lah pred volitvami skleniti kompromis, Nemci tega niso hoteli, svesti si svoje zmage. Do sedaj je občina uradovala nemški, ali jim novi župan Lah v prihodnje to dopusti, bodo britko izkusili.

Velik shod v Idriji.

Pretečeno nedeljo 29. jan. se je vršil v Idriji impozanten shod v prostorih Rudarskega gledališča. Bilo je navzočih nad 600 ljudi, med temi tudi veliko ženskih. Govoril je poslanec Šček o idrijskem rudništvu in drugih važnih vprašanjih. Govor prinesemo prihodnjč. V živo debato so posegli razni gospodje. G. Treven je stavil sledeče resolucije, ki so bile enoglasno sprejete:

1) Vlada se pozivlja da vzdržuje v svoji režiji rudnik še nadalje, ne da bi se za trenutek ustavilo delo, ker bi stem nastale nedogledne posledice za Idrijo in okolico.

2) Izpopolni naj se število delavstva, ker je dovolj dela zmožne in brezposelne mladine.

3) Popravi naj se vse erarične hiše, ki so vsled vojske tako trpele da so neprimerne za stanovanja.

4) Naj dogradi že prej nameravane delavske hiše, kjer je sedaj 58 delavskih družin brez stanovanja.

5) Z ozirom na važnost Idrije, njenege rudnika in tudi na to, da je v Idriji sedaj centralizirano vse slovensko šolstvo, se poziva vlada, da nam čim prej izgradi električno železnico Idrija-Sv. Lucija, kakor tudi ceste na Postojno.

6) Dá naj nam splošno enako, tajno sorazmerno volilno pravico, ne samo za moške, ampak tudi za ženske.

7) Naj napravi dobro trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo, ki je za našo obmejno krajino nujna.

8) Naj se upljiva na pristojnem mestu, da se naše ljudi, ki optirajo za italijansko državljanstvo, ne podo brez vzroka iz naših krajev.

Tuji glasovi.

I. Šibeniški dogodek razpravlja Herman Wendel, znan poznavatelj Jugoslavije in nepristranski pisatelj. On svetuje nemški javnosti, naj se ne da slepiti od Italije, ki sicer spretno povsod kaže svojo miroljubnost in se hlini kot prijateljica Nemčije. Fakt pa je, da Italija v trgovinski pogodbi ne priznava pravice, da uživa največjo ugodnost, pač pa je Jugoslavija sklenila z Nemčijo tako pogodbo. Nemci se morajo postaviti na stran tistega, ki trpi krivico, ker jo sami zahtevajo zase. Italija Dalmacijo prosto rabi kot most na Balkan in ta italijanski imperializem je največja nevarnost za svetovni mir, na katerem je Nemčija interesirana.

Politika.

— Amerika. Amerikanska delovna zveza je prot temu, da se Amerika udeleži konference v Genovi. Vzrok temu je dejstvo, da bodo navzoči tudi sovjetski delegati.

— V češkem parlamentu je bila edna zadnjih sej zelo burna. Nekim nemški poslanec je bil med tem vrjol smrdljivo bombom, ime je že znano. Seja se je potem nadaljevala.

— Bivši cesar. Konferenca poslankov je določila za bivšega cesarja Karla apanažo 6 milijonov frankov na leto. To je krog 62 milijonov lir. Toliko dobi pri nas na denelo računano 23.500 uradnikov. Bo že za silo. Jugoslavija je dovolila apanažo, Česloslovaška se bo uprla. Za bivšega cesarja bajé ne velja svetopisemski izrok: Kdor ne delja, naj ne je!

— Vranje in Indiji. Po vesteh iz Delhi je izdala indijska vlada uradne podatke o nedavni vstaji plemena Mophah v malabarski pokrajini. Po teh podatkih so angleške čete ubile 2250 vstavev. Nad 5500 jih je bilo obsojenih v ječo. Ob času vstaje no vstaši prisili več tisoč Nemohamedancev, da so morali prestopiti k mohamedanski veri. Ni še mogoče dati nikakih podatkov o škodi, ki so jo napravili vstaši.

Domače novice.

Županstva! Pozor! Pošiljajte naše mu uredništvu natančne podatke o izidu občinskih volitev in imena županov, podžupanov in starešin! Zelo važno!

+ »Socialisti - komunisti« v Brdih. Po napačnih od gotove strani preračunanih informacijah smo zadnjič poročali, da so v nekaterih krajih v Brdih (Medana, Veliki dol itd.) zmagali socialisti oz. komunisti. To ni res. Zmagali so koloni in mali posestniki proti veleposestnikom. Ima mo pripravljene daljši članek, ki mora priti — žalibog — še le prihodnjč na vrsto.

+ Junaki. V Kojskem je bil ples. Brigadir je prišel in dejal, da mora biti izobešena italijanska zastava, če ne ples pre-pove. Najstarejši izmed fantov je takoj letel kupit pisanege papirja, da so naredili zastavo. Samo, da so smeli plesati pa je bila domovina rešena. Kaj ne, junaki žalostnega spomina?

+ Tolminsko slovensko planinsko društvo naznanja vsem svojim zaupnikom, članom in drugim prijateljem našega planinskega društva, da so društvene izkaznice natiskene ter da se jih dobi pri društvenem blagajniku g. Viktorju Sivec v Tolminu.

Gospodje zaupniki naj blagovolijo čimprej v svojem okoliščju nabrati člane ter imenik z letnino (10 lir) poslati v Tol-

min, na kar dobé nemudoma za člane društveno izkaznico za l. 1922.

Komur bolje kaže tako, naj pa sam osebnost gre ali pošlje po izkaznico in g. blagajniku, članarini, ki so jo posamnik picaati in na dan oönega zdora ali kasneje, veija za l. 1922.

+ **Tolminsko slovensko planinsko društvo** naznanja bratskim društvom po Juljsko krajini, da si je za natis društvenih izkaznic nabavilo klišee planike z napisom »Slov. Plan. Društvo». Ako katero bratsko društvo potrebuje klišeeja v natis svojih dr. izkaznic, se ga rade volje posodi proti povračilu poštnih stroškov.

+ **Kazpisana učiteljska mesta.** Okrajni šolski svet v Gradiški razpisuje sledeče učiteljska mesta s slov. učnim jezikom: Biljana, mesto učitelja voditelja in mesto učiteljice. — Kožbana, mesto učitelja voditelja. — Hruevlje, mesto učitelja voditelja. — Medana, mesto učitelja voditelja in mesto učiteljice. — Skriljevo, mesto učitelja voditelja. Pravilno opremljene prošnje naj se pošljejo do 20 febr.

+ **Nasilja v Istri.** Pri volitvah v Istri so se godila grozna nasilja. V Veprinca je bilo nad 20 naših volilcev ranjenih. Ljudi so razganjali z bombami. Res lepe razmere, ki jasno pričajo, kakšen čuden pojim o svobodi imajo nekateri ljudje.

+ **Sv. Lucija ob Soči.** (Podatki o obč. volitvah). 1. Vseh volilcev je bilo vpisanih 728. 2. Od teh je glasovalo 380 = 52.5%. 3. Večinska lista je dobila 242—376 glasov, manjšinska pa le 102—114 glasov. Zmagala je narodna stranka z večinsko in manjšinsko listo.

Izvolitev župana v Renčah. — V nedeljo, dne 29. januarja je bil izvoljen županom občine Renče in Gradišče g. Durot Franc, stavbenik, prvi podžupan je g. Maks Furel za Renče, g. Josip Kerševan za Gradišče. Podžupani so: gg. Josip Pahor, Mozetič Pavl in Adalbert Saksida. Pozdravljamo novo-zvoljene občinske predstojnike in jim želimo obilo uspeha pri njihovem delovanju!

+ **Iz Kanala:** Z veliko večino glasov je bil izvoljen za župana Jos. Kristijan Baucaž, star šele 26 let. Imamo zaupanje v njega, da bode tudi sedaj na tem važnem mestu, ko je bil klican od ljudske volje, deloval v prid skupnosti in za vse one ki so pomoči potrebni. Njegovo dosedanje strogo demokratično mišljenje nam je porok za to. Tudi ves ostali občinski zastop je dobro in premišljeno izvoljen. In sedaj — na delo!

+ **Klobuk** je nekdo zamenjal v pisarni Goriške zveze v Gorici. Prosimo dobitnega, naj ga prinese nazaj.

Jugoslavija.

1. Praznik sv. Save. V Srbiji so slovesno praznovali praznik sv. Save.

2. Rekvium za papežem. V belgradski katedrali cerkvi se je dne 28. bral slovesen rekvium za umrlim papežem.

PAPEŽEV POGREB.

Papeža so položili dne 26. jan. svečano v grobnico v vaticanski baziliki, kot je bila pokojnikova želja. Da bi pogreb natančno opisali, danes im prostora; prinesemo prihodnjšč.

KDO BO NOVI PAPEŽ?

Razni listi hočejo že vedeti, kdo ima največ upanja, da bo izvoljen za papeža. Na prvem mestu se imenuje kardinal Ratti, potem Ragonesi, Laurenti in Laurentin, patriarh beneški.

O kardinalu Rattiju, nadškofu milanskem, pišejo »Münchener Nachrichten«, da je znanstveno visoko izobražen in velik diplomat. Bil je do nedavnega časa nuncij v Varšavi. Nemci ga imajo za Poljaka in prijaznega. Poljaki pa ga označujejo kot naklonjenega Nemcem. Res pa je le to, da popolnoma obvlada nemščino, česar dozdej ni znal še noben papež. — V zadnjem času, se pa govori, da je najresnejši kandidat kardinal Gaspari. Imenuje se tudi kardinal Maffi, nadškof v Pisi.

Konklave se zbere 2. februarja. V Vatikanu se že slišijo udarci klavirja, ker mizarji in tesarji pripravljajo celice za kardinale volivce.

Društva.

d Iz Bovca: Pevsko društvo Rombon v Bovcu ima dne 5. svečano 1922 ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih svoj redni občni zbor. — Odbor.

Tamburaško in pevsko društvo »Svoboda« in Delavski pevski zbor v Renčah priredita veselico z lepim vzporedom dne 5. februarja t. l. v dvorani g. Franca Brumat-a za ude in povabljene goste. Začetek ob 3. popoldne.

d Iz Ajdovšćine. Naš »Dramatični Krožek« uprizeri v soboto, dne 4. t. m. ob 8. uri zv. in v nedeljo, dne 5. t. m. ob 4. uri pop. krasno dramo v treh dejanjih »V Nižavci«. Dejanje se godi v Španiji pod

visokimi Pirenejami in nam v njem španski pisatelj Don Guimiera na krasem način predočuje gmotno in moralno propadlega kmetskega velikaša, in tega nerasramno izkoriščanje svojih podložnih kolonov — sužnje, ki so deloma naravno — čisti, deloma pod njegovim vplivom pokvarjeno zrasli v njegovi odvisnosti. To nemoralno izkoriščanje končno upropasti njega samega. Drama se uprizeri v slikovitih španskih nošah, katere je za to uprizeritev deloma dala na razpolago milanska gled. izposojevalnica. Radi obsežnosti drame je občinstvo naprošeno, da zasede zlasti v soboto točno svoje prostore. Otrokom je vstop prepovedan.

Dospеле so računice za ljudske šole I. in II. del; III. IV. del v tisku. Šolskim vodstvom pri večjih množinah 10% popusta.

Knjigarna K. T. D. Gorica
Montova hiša.

Frence in Jože

ali
Kraševci s Koludrovci v Gorici.

Jože: Buh dej dobro, Frence.

Frence: Buh dej. Či pej si biv te dni, ke te misem vidu?

Jože: Sem biv šov u Goricu h moji zlahiti. Pej sej ju poznaš. Od moje žene stric je biv poroču Tončku Brgešino-vu, sestru od Andrijačevga Pepota jen hči od njega stoji u Gorici. Ima anga šuštarja, an fajn človk, salament zasliši po pedeset lir ku de bi pilnu. Včeraj sem biv pr njeh, ma njega ni blo doma. So bla volitve za gamestrat jen je šov getirat za slovensku straniku jen je pršu kumaj pozno damu.

Frence: Ben, kej pej je novega u Gorici? Je tudi onde sneh zapadu?

Jože: Rača buzarona, je zeblo ku tavžent hudičev. Ma pr volitvah je blo vselih gerko, taku de se je žepau Bombič potu.

Frence: Pej povej nu kruota, kakuje šlo? Al so zmogli naši?

Jože: Ne, je blo drgači. Naši so volili teljansku straniku.

Frence: Pej kej so ble matasti?

Jože: Ne, poslušaj, ti vse povem, kaku se je zgodilo. Je ana lepa štorija.

Frence: Ben no, šrajaj bolj hitro, ke sem radoveden.

Jože: Kapo od naših je an gasput, pej sem vžej pozabu kaku se kliče, an fajn gasput; velik, jema črnu bradu jen očale. Uon drži cugle. Sem ga vidu jen tūdi druge ke so šli zvečir z anc hiše u kontradi nobel, se mi zidi, de lumara štiri. Za ta velikim je šou aden bolj mičken, ma debu, ke je tūdi duhtar jen je, če sem prov zastopu, se Sovkana. Blizek tega je biv i majhen lep biondast gasput ke je ratov u zadnem cajti poslanc tam pr Grgorčiči jen pr Peterlini, sej veš, tam kamar je biv an bot Brbuč. Tonne Baričev, ke ima za ženo sestru od brata, ke stoji za razumarji blizek oštirja Figelna, je biv z manu jen mi mi je vse te gaspude popisov. Reku je, da so ti trije bli generalstop za volitve. Naši spočetka niso znali kej bi jen kaku, na vsaku vižu prej so teli vrč kamoro, ta staru liberajnu straniku, zatu ke je pruti levtonomiji jemu pruti slovenskim šulam u Gorici. Ma sami naši so prešvah de bi zmogli kamoru, zatu so jeskali pomočnike. Volilci so tūdi šocjelisti, replikanci jen grupolajone.

Frence: Pej si stediran ku an profesar, še bolj ku naš gasput. Šocjeliste jen kom puniste vžej poznam, ma pej du so tisti pluvikanci jen tisti, tisti, ke jih ne morem zreč?

Jože: Pej kej jemaš taku šlevdraste, njste. de ne znaš zreč ku ke tiče? Se ne reče pluvikanci, uoni so reblikanci. Maj zludi, de bi an trko ne znov. Ben, čūj! Replikanci so otroci ot tistih ke so zavzeli pot Garibalditom majlom

za cajta cesarja Poljona. Naši niso teli s temi, zato ke so skoro vsi bupci. Sej jemaš pametne misli, ma ni blo gvišnosti za zmago.

Frence: Pej zakej niso naši šli se šocjelisti?

Jože: Zatu ke šocjelisti jen kompunisti se niso teli glihat. Lih dobro, lumali bi pozabu. Al znaš, du de je ta glavni pr šocjelistih?

Frence: Anti je duhtar Tuma?

Jože: Kej še! Prekrižaj se! Lojze Štolfa, Tišlerjev, iz Ovčegrada od rajncega Štefana sin. An delavc je biv jen je bil dobre glave jen je vanzirov pr šocjelistah. Pravijo, de je u zadneh cajtih tūdi cajtenge pisov ma so tiste cajtenge, ke so se klicale »Prtelarce« umrle na jetki.

Frence: Ma pej znaš prov vse. Le šrajaj naprej!

Jože: Ben, Lojze Tišlerjev je mislu de bodo zmogli šocjelisti, ma so dobili kumej dvestu glasov.

Pej tūdi ot kompanistov je začelo vse odpadat Našem ni ostalo drugo ku de so šli potpirat grupolajoniste pr katerih so vsi betegarji jen taki ke jim je levtonomija pr sreci ku nam Slovencem. Ma zdej posliši, Frence jen drž za trebeh. Naši so vse Teljane za norca jemali, do sabote. Teljani so bli ku zmušani, ke se niso znali rihtat, kej bijen kaku. Na nobeno višu niso mogli zvedet kej de bojo Slovenci stori. Jen kej bi plačali, ma ni šlo. Vsa čast našim, ke so držali jeziki za zebmi. Buh vari, ke bi ta bot ženske volile, Teljani bi zvedli že u pondeljek jen že poprej za naš namen. Se an dan pred volitvami je blo še vse tajno. U sabotu so naši naredili »Stražu« samo za svoje ledi jen ko so Teljani zvedli de so naši pisali u »Straži« kaku de jo bemo udarili, so šli matasti jeskali cajtenge, de bi vse bolj natenjško zvedli. Bombič je poslov svojga pedintarja po vsej Gorici jen po vseh opalatih, debi neidu »Straž« ma vse zastoj. Lih taku se je matrov glavar Peterlin ke je poslov soju kamarelu po trafikah, pej tūdi zastujin. Komesar Mržoni je poslov tri moze blizek oštarije »pr povdrigem godinarji« ali kučr po novem pravijo »pr treh kronah«, pej provzaprov bi danes mogli reč »pr treh lirah«, sej so krone vse menjali u lire. Mržoni jih je poslov, de bi na kantoni kukali, če bi kdu kašnu »Stražu« ses tiskarne nesu, de bi mu ju vzeli če žej ne bi šlo drgači.

U sabotu zvečer so Teljani zvedli kej le nameravašo Slovenci. Teljani so bli ku zmušeni. An gvišen Gorjan, ke prodaja konsum, je kričov ku matkast po korši: Poveri noj Teljani, počé ščavi jen grupolajon ga vintro. Šafisti so skočili na letomobile jen kričali po Gorici: ki vota kon grupolajon vota kon ščavi. Ma vse to kerčanje ni več pomagalo. Drugi dan je bil sodni dan. S pomočjo Slovencev j. grupolajon dobu tavžent šesto glasov pruti kamori ke je dobila devetsto glasov.

Frence: Salament, ma so tiči, naši.

Jože: Imaš prov, ma ta haupt je biondast, joj kaku ti je ta frbac. Ja, vižga, zdej mi je u glavu palo: Sebenjak se kliče, ja. Mičkena kruota, ma zvita ku kača.

Frence: Pej kaku je....

Jože: Muči jen poslušaj!

Pravli so, de je grupolajon jemu u nedelju večerju u ani nobel oštariji jen de je an gvišen kamiža taku povov:

Rekjem eterna
Bombič šta ferma.

Od zadej pej je an gvišn Tržoni basinov.

Viva grupolajon

Mulečipjo ga verto parton.

Frence: To pej se bla veseli.

Jože: Ne samo uoni, ma tūdi naši, samo de so kamoru vrgli. Vse je pilo. Miha ga je spiv pr Molarji glih tri kvartine, taku ja bil drugi dan talku njerjen, de je ani gospodični dav vazelin namesto flajštra za kurje oči.

Frence: Ta je lepa!

Jože: Frence, zdej s'mi med domu. Pridi po večerji h Tonetu na an kvar- tin, bom še pravu. Z Bugam.

Frence: Z Bugam!

— **Čepovan.** Žrtev zime. V pondeljek 16. t. m. zvečer je šel znani čepovanski trgovec z živino, 46letni Peter Šuligoj, po dom. Štefanov, iz Gor. Trebuše, kjer je kupil par volov, sam po dolgi in strmi bližnici čez Kobilico v Čepovan. Na strmi in zasneženi stezi mu je prišlo najbrže slabo, ker se pozna po sledovih v snegu, da se je večkrat vsedel in počival. Prišel je že srečno čez Kobilico na čepovan-

sko stran, a kakih 10 minut pred ciljem, že blizu prvih hiš, je revež obnemogel. obležal v snegu iz zaspal za vedno. V torek zjutraj so ga našli ljudje zmrznjenega v snegu in vsi pojzkusi, da bi ga pripravili k življenju, so bili žal brezuspešni. Zapušča mlado vdovo. Pokoj njegovi duši!

Občinske volitve so se tu mirno izvršile. Izvoljeni so razun enega komunista sami zavedni pristaši jugoslovenske narodne stranke, možje, ki so trdno odločeni delati z vsemi močmi za korist čepovanske občine.

Prosveta.

pr. Giovanni Verga umrl. Umrl je znani italijanski pisatelj s Sicilije Giovanni Verga, ki je bil posebno slovito po svojih novelah iz rojstnega kraja.

pr. Mladi Istranin, št. 2. je izšla in prinaša zopet zanimivo vsebino za hrvatsko mladino.

pr. Dom in Svet, je izšel v novi obliki in v novi opremi in bo odslej izhajal redno vsak mesec. Stane 250 K na leto. Med pisatelji so zastopani v ti številki: Ivan Brodar, Narte Velikonja in Franc Bevk. Med pesniki pa Anton Vodnik, Miran Jarc, Silvin Sardenko, Jože Lovrenčič. V listu ima tudi Izidor Cankar en spis.

pr. Henrik Barbusse: Ogenj. Izdala Tiskovna zadruga, dobi se tudi v Gorici. To je naznamenitejši roman v svetovni vojni, kar je bilo napisanih, silovita obsodba vojne in človeške družbe.

pr. Naročajte si »Bogoljub«! V 1. številki se obrača uredništvo posebe do Primorčev in pravil: »Četudi nas loči državna meja, se vendar ne smemo po duhu ločiti. Toliko bolj moramo skupaj držati, kolikor bolj nas hočejo vnanje sile raztrgati. Četudi nam je oteženo medsebojno osebnost občevanje, duhu našemu vendar ne morejo staviti mej. Zato duhovno toliko bolj občujmo med seboj! V duševnem oziru bodi »Bogoljub« naša skupna vez. On naj nas druži v eno veliko duhovno družino. Zato pa prosimo: le na široko odprite vrata v Vaše hiše po celem Primorju! — Prva štev. prinaša sliko miranskega Grada pred vojsko in po vojski. — 5 lir stane letos Bogoljub za nas.

p. Kritika o knjigah »Goriške Matice« je različna. Na sploh se zelo upošteva važnost tega ljudskega literarnega podjetja za Juljsko Krajino. Zato je le priporočati, naj bi se naši zaupniki potrudili, da se vsi iztisi razprodaajo kakor lansko leto. Uredništvo si je v svesti, da ni moglo vsega doseči, ki bi bilo rado. Če mu pa »Jutro« očita, da je izmed peterih izvoljenih državnih poslancev v Juljski Krajini objavilo v Koledarju podobe le dveh t. j. Šćeka in Lavrenčiča, je to brez dvojbe le pamota, ker je na str. 25. tudi podoba dr. Podgornika in je upanje, da se bo uredništvo posrečilo dobiti za drugo leto fotografijo tudi dr. Wilfana, dr. Stangerja in drugih zaslužnih mož iz Trsta in iz Istre. Uredništvo pa ne stoji na stališču, ki ga poudarjaajo nekateri kritiki, da naj se objavljajo v Koledarju le podobe velikih in slavnih oseb in da bi nekaterih podob prav nič ne pogrešali, ko bi se bile izpustile. Ne tako! V Koledarju hočemo objavljati podobe vseh naših mož, ki so se kaj trudili ali se še trudijo, da se naš narod ohrani in vzdrži v teh težavah rasmerah. Tu ipodobe pridnih in umnih kmetovalcev, rokodelcev in drugih delavcev, ki stoje pogumno na svojih mestih in kažejo ljudstvu pot do blagostanja, so nam dobrodošle. Za nas je v teh razmerah vsaka vejica, na katero se lahko naslonimo, dobra!

Glede podob se bo uredništvo drugo leto potrudilo, da bo v Koledarju napredek, kolikor bo mogoče. Upoštevati pa je treba, da Koledar ni knjiga, ampak nekak časopis, ki dobiva od raznih strani in ob raznih časih prispevke. Uredništvo ne more računati, da mu bo vsa stvarina poslana v določeni dobi, da bo mogoče vse sistematično urediti. Ne! Koledar je časopis, ki sprejme kaj zelo važnega lahko še le v zadnjem trenutku. Cesar pa nisimo mogli objaviti letos, objavimo lahko v naslednjih letnikih. Letos so bile vse tri knjige pod geslom: Bodi zdrava, domovina! Drugo leto pa bodo vse tri knjige pod geslom dobrodelnosti. Uredništvo prosi blagohotnih nasvetov, zlasti pa prispevkov.

Po svetu.

s. Velika šleparija se je izvršila pri vojaškem rekvizijskem uradu v Vidmu. Neki poročnik je poneveril 600.000 lir in zbežal.

s. Umrljivost v Zedinjenih državah. Kakor izkazuje uradna statistika iz leta 1920, je iznašala umrljivost 13:1 na 1000 oseb, kar znači proti 12:9 iz leta 1919 večjo umrljivost. Umrljivost pospešuje posebno letika in vnetje prsne mene, za katerima boleznima je zadnje leto bolehalo mnogo ljudi ter tudi umrlo.

s. Pismo iz Koroške v Jugoslavijo. Menda niste preveč zadovoljni v Jugoslaviji. Menjajmo! Tukaj pri nas je boljše. Napišem nekaj cen, da boste videli, kako dobro živimo. Moka na karte po en kilogram ali včasih samo po pol kilograma na osebo stane kilogram 400—500 K, v prosti trgovini, ako se sploh še dobi, 700 do 800 K, meso (govedina) 800—1000 K, sladkor na karte 600 K, jajca komad 100 K, mast 2000 K, kava čez 2000 K, meter navonastega blaga 1000—1200 K, volnenega pa 8000—10.000 K, špula cvrta 1500 K. Vlakov do Celovca iz Pliberka je veljal dosedaj 90 K, odslej bo 500 K.

s. Na ruskih železnicah se poceni vozijo. Na ruskih južnih železnicah so v tleh tednih prijeli 4766 oseb, ki so se vozile brez vozovnic. Pripetilo se je celo, da se je v enem samem vlaku peljal 1500 brez voznega listka. Sedanji gospodarski svet je sklenil, da bo vsak kaznovan s trimesečnim prisilnim delom, ako ne bo mogel plačati vozovnice.

Raznoterosti.

Klepetavost, koristna lastnost. Neki angleški list priobčuje na temelju mnenja raznih zdravnikov o klepetavosti in zgovornosti članek, v katerem lastnost ni opisana kot negativna, temveč kot zelo zelo koristna lastnost. Marsikateri zdravnik rad vidi, če bolnik veliko govori, ker je to dobro znamenje in kaže veliko voljo do življenja. Nasprotno je bolnik, ki nič ne govori, gotovo zelo bolan in oslabljen. Ugotovljeno je tudi, da poslanci in govorniki dosežejo višjo starost kot pa ljudje, ki govore malo in zmerno. Ljudje, ki radi govorijo, so vedno zdravi — pravi zdravnik — ker govor pospešuje cirkulacijo krvi v možganih, kar je že samoposebi dokaz zdravega srca.

Statistika stradajočih. Po zadnjem statističnem izkazu je bilo v samarski guberniji 2.806.000 oseb, od katerih jih je trpelo glad 1.909.000 ljudi. Katastrofe ni občutilo samo 260.400 oseb ali 9 odstotkov. Iz vseh krajev omenjene gubernije prihajajo pretresujoča poročila o groznem gladi. A število stradajočih še vedno narašča. Doslej so napravili 767 obednic za uboge. V kirgiški republiki trpi glad 1.600.000 ljudi.

s. Zalostna smrt v ledu. Športnik Walter Coyne je bil radi svojih brzih psov, ki so ga vozili na ličnih sanih, znan po širnem svetu. Na vseh svetovnih dirkah je vsled urnosti svojih psov dosegal redno prve nagrade. V zadnjem času pa je ta ljubitelj zimskega športa in psov izgubil brez sledu. Vedelo se je samo to, da je odšel s sanmi, v katerih je bilo upreženo devet psov. Sedaj pa so glovna našli, ali kako! Sneg in led na obali jezera Moose (Manitoba) je začel kopneti. Iz snega je leda se je pojavil zmurnjeni Walter Coyne s svojimi sanmi in v njih upreženi psi! Strašen prizor! Psi stoje, kot bi ne bili mrtvi in so podobni kaponu.

Gospodarstvo.

g. Cene v Jugoslaviji. Meso po 28 in 32 kron za kg, tudi pa 21 in 23 kg. Moka 22 K št. 0. Nova koroza po 12 K 50 v. Seno je v Mariboru po 800 K za 100 kg. Vino je v Medjimariju po 14 do 18 K za liter. Isto ceno ima vino Banatu.

g. Novi bankovci po 50.000 kron. Pa ne pri nas. V Nemški Avstriji so jih natisnili. V tem oziru je N. A. za Rusijo prva na svetu.

Vprašanja.

Kako se ustanovi »Bralno društvo«? Naročite »Mladiko«. V prihodnji številki bo to opisano.

Darovi.

Dobrodelnost. — Za Slov. sirotišče so darovali N. N. 200 L, g. Ter. Pizzarello 10 L, novi občinski odbor v Kamnjah 50 L. Bog stotero poplačaj.

KRONE GOLDINARJE, srebro, staro zlato-ure, starinske predmete, platin, briljante, kupuje po najvišjih dnevnih cenah. Savorgnani, urar, Gorica, Nemska ulica.

Izjava.*)

Podpisana naznanjam sovaščanom, da mi je Josip Pertout istotam doma št. 75 plačal 835 lir in druge pravdne stroške na sodnji v Gorici dne 23. I. 1922.

Zadeva je bila zaradi moje telesne poškodbe. Pogodila sva se prijateljskim potom brez nikakih drugih velikih stroškov.

Kanalski Lom št. 73.

Franciška Murovec.
Kanalski Lom št. 73.

Preklic.*)

Podpisani preklicujem in obžalujem obrekljive besede, ki sem jih izrekel proti Konsumnemu društvu v Tolminu ter njunima odbornikoma gg. Karolu Battistuti in Francetu Kašca in se jima zahvaljujem, da sta odstopila od sodnijskega postopanja.

Tolmin 22. januarja 1922.

Filip Tuta
po domače Vikarnov
Tolmin št. 50.

*) Za članke pod tem naslovom je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Razpis službe.

V Rihenbergu je razpisana služba obč. tajnika, zmožnega slov. in italijanskega jezika. Plača po dogovoru. Čas za vlaganje prošelj opremljenih s potrebnimi dokumenti je do 10. februarja t. l.

Županstvo Rihenberg
župan: Sever Ivan.

KOMPANJON ali drug se išče za mehanično in inštalatersko delavnico. Natančnejša pojasnila pri g. Josipu Lužak — Sv. Križ-Cesta št. 88.

IŠČEM DVA INŠTALATERJA in enega mehanikarja. Zglasiti se je pri tehn. asistentu Josipu Lužak, Sv. Križ-Cesta št. 88. Predložiti je učno spričevalo in spričevalo obrtnih šol.

KAMIONI v najboljšem stanju se prodajo štirje skupaj ali posamezno po L. 10.000, vsak. Via IX. Agosto 11.

KDOR ŽELI kupiti hišo (pri šrangji) na solkanski cesti, katera se ima zgraditi, naj se oglasi pri Mozetiču, gostilna, Solkan.

STANOVANJE eventualno tudi hrano dobita dva gospoda pri zavedni slovenski rodbini v severnem delu mesta. Več pove upravništvo »G. Straže«.

KROJAŠKI POMOČNIK za malo boljše in za veliko navadno delo išče mesta. Nastop takoj. Prijazne ponudbe na upravo »Straže« pod »Vesten«.

NA PRODAJ SO RAZLIČNI MOTORJI od 2 do 25 HP bodisi na bencin, nafto ali gas, med temi tudi na vozovih, ter 1 parni stroj. Brata Brešan - mehanična delavnica - Podgora.

ONEMU, ki mu je bila pred več meseci v bližini sv. Lucije ukradena breja kobila in je inel oglas v »Goriški Straži«, naj da v list polno svoje ime, da mu oni, ki vé za sled tatu, lahko osebno pové.

Išče se mladega tehnika večšega slovenskega in italij. jezika v govoru in pisavi. Ponudbe na upravo »Goriške Straže«.

300 L. nagrade dobi oni, ki bi znal povedati kje se nahaja vol — kateri je bil ukra den iz hleva dne 23. pret. meseca po noči posestniku Ivanu Pirih v Št. Florjanu, št. 225. Vol je bil popolnoma sive barve in tehtal okoli 5 q. Sodi se, da je bil odpeljan v smeri proti Korminu. Kdor bi kaj vedel naj sporoči na gornji naslov.

S PRVIM MAJEM se odda v najem gostilna združena z žganjarno na jako prometnem kraju. Kje, pove uprava lista.

Gorica, 31. decembra 1921.

Podpisani Ivan Nardin iz Ločnika se iskreno zahvaljuje Zavarovalni Družbi »MIR« (»La Poce«), da mu je takoj in jako dobro izplačala vso škodo nastalo vsled požara v noči dne 7 tek., ki je uničil hišo in hlev z živino.

S spoštovanjem
Ivan Nardin.

»MIR« (»La Pace«)

Glavna Vzajemna Zavarovalna Družba proti požaru in drugim. Generalno zastopstvo za Goriško: Gorica — Via Morelli 16. Iščejo se zastopniki pod najugodnejšimi pogoji.

Dor E. D'Osvaldo Gorica

Piazza Grande Travnik 6.

Specialist za očesne bolezni.
Periekcioniran na dunajskih klinikah.
Sprejema od 9—11 predp. in od 3—5 pop.

Zadružna družba: „La Casa“

registr. zadr. z omeji. por.
vabi na

izredni občni zbor

katerega sklicuje upravni svet na podlagi § 20 zadružnih pravil
v nedeljo, 12. februarja t. l., ob 10. uri predpoldne v občinski dvorani s sledečim dnevnim redom:

1. Potrjenje zapisnika ustanovnega občnega zbora.
2. Sprememba zadružnih pravil.
3. Volitev.
4. Slučajnosti.

Gorica, 26. januarja 1922.

J. Bombic
predsednik.

VABILO

na

občni zbor

Kmetске delavske in Gospodarske zadruge na Idriji pri Bači

vpisane zadruge z omejenim jamstvom, ki se vrši 19. februarja 1922 ob 11. uri predpoldne v dvorani g. Ignacija Kovačiča.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka 1921.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti se vrši pol ure kasneje drug občni zbor, ki sklepa ob vsakem številu navzočih članov. (§16.)

IZBRAN LES
za kolarstvo in moderno pohištvo, na strojih po naročilu prirezan, poskobljan resp. ostrugan (drakslan), jesen, nagnoj, akacija, češnja, lipa, oreh, hrast, gaber, vlačna bukev, jovha za imitacijo mahagonija (z navodilom), suh jelov les; izgotovljene dvodelne jermenice (Riemenscheiben), kola za vozove, furnir itd. dobavlja
Mehanična žaga Fužine - Ajdovščina.

V. BOMBIG železnina

Gorica - na Travniku št. 19. - Gorica.

KUPUJEM VSAKOVRSNE KOŽE, kakor: lisičje, kunine, jazbečeve, podlasičje, zajčeve, dihurjeve, vidrine i. t. d. po najvišjih cenah.

Vzajemna zavarovalnica & Fondacija zavaruje vse na suhem in na morju, kakor: proti požaru, živinskim boleznim in nezgodam. Ta zavarovalnica je največja in zavaruje vse po najnižjih cenah.

Okrajni zastopnik za goriško je g. Ciril Bensa. Njegova pisarna se nahaja Piazza Cristo št. 2, kjer uraduje ob ponedeljkih, četrtnih in sobotah od 9. ure pred poldne do 3. ure popoldne, ostale dni pa v Podšabotinu št. 178. Okrajni zastopnik za gradiščansko, kras in okolico je g. Alojzij Silič v Orehovljah pri Mirnu.

čevliarnica

in trgovina z usnjem

Jožef Pregelj

Col nad Vipavo.

Ima v zalogi vsakovrstne čevlj. potrebščine, veliko izbiro vsakovrstnega usnja, podplatov itd. Izdeluje različno obuvalo po najzmernejših cenah ter sprejema naročila po meri. — Toplo se priporoča svojim rojakom doma in bližnji okolici Cola.

ANTON TERPIN in Comp. nova zaloga

manufakturnega blaga

v Gorici, Via Rastello št. 10

se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi za mnogobrojen obisk.

Cene brez konkurence.

Na drobno! Na debelo!

IVAN KACIN - Gorica

Via della Croce št. 10 (za kornom).

Izdeluje orglje, harmonije popravlja in uglašuje klavirje, automate itd. V zalogi ima vedno izdelane harmonije strune za tamburaške zборе. Furnir in krnise za mizarje. Kupuje in zamenjuje vse omenjene instrumente. — Oddaja tudi na obroke.

Zahtevajte cenik.

Zadružna zveza

(prej Goriška zveza v Gorici)

vpisana zadruga z omejeno zavezo

je osrednja organizacija vseh goriških zadrug.

Pisarna v Gorici

Corso Verdi št. 32, I. nadstropje.

Urađuje ob delavniških od 8. do 12. predpolne in od 2. do 4. popoldne. Ob sobotah in dnevih pred prazniki je urad popoldne zaprt.

TOVARNA ZA IZDELOVANJE ZRCAL

Tvrđka F. Buffoni, Weigensamer & C.o

Gorica - ulica XXIV. Maggio šte. 14 - Gorica

vlaganje - posrebrnjenje - izdelovanje umetniškega stekla - vezanje stekla s svincem in z medenino - poliranje stekel in kristalov - posrebruje se na novo pokvarjena zrcala!

NA PRODAJ JE POSESTVO
z dvema hišama in trgovino na zelo pro-
metnem kraju na goriškem. Vprašanja
na upravo »Goriške Straže«.

DRUG (KOMPAGNON)
se išče za trgovino na debelo. Potreben
kapital 40-50.000 Lir. Naslov pove upra-
va »Goriške Straže«.

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter
negovanje kože.

Sprejema od 9-11 in od 3-5 ure.
Gorica (Piazza grande) Travnik hiša
Paternoli.

Kovaška in mehanična delavnica KAROL POSSELT - GORICA

ulica Bertolini št. 18 (zraven senenega trga).

Izvršuje kterokoli kovaško delo, kakor železne ograje, železna vrata,
peči, rolete itd. po zelo ugodnih cenah.

Popravlja sesalke (pompe) in pluge.

Ženiti se hočem!

Saj zdaj imam na izbero pri

BREŠČAK-U

obilno lepega, cenega
in solidnega **Pohištva**

Gorica, Via Carducci 14.

Nevesie pozor!

Na domačo
tvrdko

Andrej Maurič

GORICA ul. Carducci št. 11 (prej GOSPOSKA ul.)

Velika zaloga manufakturnega blaga, volne, žime, bombaža, zmeti. —

Ravno došla velika množina moškega in ženskega
sukna, in raznovrstnega perila, kakor tudi svile.

Postrežba točna in solidna!

Neveste pozor!

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenkart &
Rymann**, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika
izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Knjigarna Kat. Tisk. Društva Gorica, Via Carducci 2.

NA DEBELO!

Šolski zvezk
(Spisovnice lepopisnice)

**Risanke,
Pisemski papir**
(v veliki izbori)

Papir uradni, trgovski ovojni itd.

Cigaretni papir

Excelsior, Abadie, Oleschan Union
za večje množine poseben popust.

Cene konkurenčne

**Knjigarna Katol. Tisk. Društva
Gorica, Montova hiša.**

NI DROBNO!

Peresa, črnilo, svinčniki
v veliki izbori

Rožni venci, nabožne slike

Tiskovine za cerkvena oskrbnštva
in županstva

Tuš, barve, risarski papir, pro-
zorni papir Lichtpanspapier

Trgovske (poslovne) knjige (glavne,
pomožne blagajniške knjige itd.

Velika lesna družba v Ljubljani

sprejme

perfektn. korespondenta-(injo)

v italijanskem jeziku.

Ponudbe z zahtevki naj se pošljejo na
„Poštni predal št. 153“ v Ljubljano
(Jugoslavija)

Na prodaj je 40 TISOČ BILF »M-
ticola« in »Riparia Portalis« ter več tis-
cepljenk na »Monticoli«, kakor: rebula
lena, laški rizling, kraljevina itd. — Uli-
no se priporoča Božidar Blažica, vrtnar
v Št. Petru pri Gorici. — Zahtevki
cenik!

Naznanjam slav. občinstvu, da mlina
Vipolžah deluje redno vsaki dan;
stopo (aparati) za obdelovanje ječmen-
Moka je na prodaj po zmernih cenah.
Priporočam se

Jasnič Vincencij

Josip Kerševani

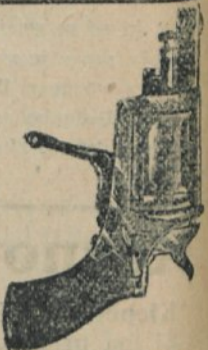
mehanič in puškar

v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev,
dvokoles, pušk in samokresov, ter vsih
posameznih delov, spadajočih v mehanično
in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen
pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravljalnica, Stolni trg 5.
Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne
stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

Holzer Franc - Trento

podružnica: Gorica, ulica Manzoni št. 5
(za Centralo plinarne).

Priporoča svojo trgovino z železnino, posebno pa

kovanje za stavbo in pohištvo.

Cene absolutno konkurenčne.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

**** Telefon št. 50. ****

Brzojavni naslov:
Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
SHS kron

50 MILIJONOV.

CENTRALA:

LJUBLJANA.

Rezerva SHS
kron

45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje,
Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge
po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v
bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂—12 in od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Kreditni in hranilni zavod Deželna hranilnica za Goriško

Corso Vittorio Emanuele III. št. 19.

Deželna hranilnica sprejema hra-
nilne vloge in jih obrestuje po 4%.

Obrestj se računajo že dan potem, ko je bil vložen denar.

Za vloge jamči dežela s celim svojim pre-
moženjem in z vsemi svojimi dohodki —
posebnost, kakršne nima noben drug zavod
ali banka, ki se peča s sprejemanjem vlog.

Vloge se sprejemajo od 9. do 12. in od 15. do 17.